

Nr 167.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1940 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande i vissa fall av kronans rätt till danaarv.
(3:e avd.)

1:o) **Danaarv efter Anna Christina Hansson, född Persson, från Svarteborgs socken.** I propositionen nr 227 har Kungl. Maj:t (punkt 1, sid. 1—4 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden den 19 april 1940) föreslagit riksdagen medgiva, att den rätt, kronan må äga till de till kronan såsom danaarv efter Anna Christina Hansson, född Persson, från Österby i Svarteborgs socken inlevererade medlen, må efterskänkas till förmån för Otto Harald Hansson.

Enligt ett utav hemmansägaren Otto Nestor Hansson och hans hustru Anna Christina Hansson, född Persson, från Österby i Svarteborgs socken den 29 juli 1908 upprättat inbördes testamente skulle den efterlevande av makarna med full äganderätt utan intrång av någonderas arvingar komma all egendom i boet. Efter bådas död skulle kvarlåtenskapen efter den sist avlidne av dem delas efter lag mellan bådas deras arvingar, dock ej längre än till helsyskon eller deras barn eller halvsyskon.

Anna Christina Hansson avled den 11 augusti 1916, efterlämnande såsom dödsbodelägare, förutom mannen, sex å okänd utrikes ort vistande syskon. Den 1 november 1916 bevakades förberörda testamente efter Anna Christina Hansson. Kungörelse om arvfallet jämlikt stadgandet i 15 kap. 5 § ärvdabalken har varit införd i Post- och inrikes tidningar för den 8 januari, den 10 februari och den 14 mars 1917.

Mannen Hansson avled den 16 december 1928 och efterlämnade såsom dödsbodelägare *dels* en hustru i andra giftet Alida Kristina Hansson, född Lugner, ävensom en son i andra giftet Otto Harald Hansson, född den 11 februari 1921, *dels ock* hustruns i första giftet förenämnda sex å okänd utrikes ort vistande syskon. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 9,914 kronor 83 öre.

Den 26 januari 1932 förrättades arvskifte i boet efter Otto Nestor Hansson, därvid den då kvarvarande behållningen, 7,435 kronor 36 öre, sålunda fördelades, att Anna Christina Hanssons sex syskon tillskiftades hälften samt hustrun och sonen i andra giftet återstående belopp. Berörda arvskifte har godkänts av, bland andra, riksdagsmannen Oscar Osberg såsom god man för Anna Christina Hanssons sex syskon.

Sedan Osberg den 19 oktober 1939 till kammaradvokatfiskalsämbetet avgivit redovisning för sin förvaltning av godemanskapet samt därvid tillika ingivit bevis, att han å statsverkets checkräkning i riksbanken för statskontorets räkning insatt 4,511 kronor 95 öre att tillgodoföras kronan såsom danarv, har Alida Kristina Hansson anhållit, att berörda till kronan såsom danarv inlevererade medel måtte efterskänkas till förmån för Otto Harald Hansson.

Till stöd för ansökningen har Alida Kristina Hansson anfört bland annat, att Otto Harald Hansson vore medellös, att sökanden själv icke hade andra tillgångar än ett hus i Bärfendals socken, som icke lämnade henne någon inkomst utöver bostadsförmånen, samt att Otto Harald Hansson, därest ansökningen bifölles, skulle bliva i stånd att fullfölja sina studier vid Uddevalla läroverk, vilka han hittills, såsom ett vid ansökningen fogat, av rektorn vid nämnda läroverk avgivet intyg utvisade, skött på ett förtjänstfullt sätt.

I ärendet hava *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* samt *kammaradvokatfiskalsämbetet* avgivit utlåtanden.

Departementschefen har för egen del anfört.

Jag har icke ansett mig böra upptaga till bedömande den av kammaradvokatfiskalsämbetet berörda frågan, om Anna Christina Hanssons släktingar icke skulle fortfarande kunna göra gällande rätt till egendom i boet efter makarna Hansson på grund av 1908 års testamente eller såsom arvsberättigade. Anledning att antaga att sådant rättsanspråk kommer att resas föreligger enligt min mening icke.

Emellertid är här allenast fråga om efterskänkande av den rätt kronan må äga till de såsom danarv inlevererade medlen. Liksom ämbetet anser jag billigt, att sådant efterskänkande medgives till förmån för Otto Harald Hansson. För den händelse så sker, böra ifrågavarande medel återbetalas till godemannen för Anna Christina Hanssons förenämnda syskon, riksdagsmannen Osberg.

Utskottet.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den rätt, kronan må äga till de till kronan såsom danarv efter Anna Christina Hansson, född Persson, från Österby i Svarteborgs socken inlevererade medlen, må efterskänkas till förmån för Otto Harald Hansson.

2:o) **Danaarv efter änkan Bengta Isaksson, född Andersson, från Kävlinge socken.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, sid. 4—6 av förenämnda statsrådsprotokoll) föreslagit riksdagen medgiva, att kronans rätt till danaarv efter änkan Bengta Isaksson, född Andersson, från Kävlinge socken må efterskänkas till förmån för *dels* Johan Wilhelm Fredrik Lindgren, Carl Johan Gustaf Lindgren samt Anna Maggie Ingeborg Lindgren, *dels ock* Anna Sjöborg, att dem emellan så fördelas, att Anna Sjöborg bekommer hälften och övriga sökande andra hälften.

Den 20 december 1926 avled förre lantbrukaren Per Isakssons efterlämnade änka Bengta Isaksson, född Andersson, från Kävlinge socken, Malmöhus län. I den efter henne upprättade bouppteckningen, vilken utvisade en behållning å 3,740 kronor 49 öre, upptogos såsom arvingar på grund av ett mellan henne och hennes make upprättat äktenskapsförord följande Per Isakssons barn i ett föregående gifte, nämligen dottern Johanna, änka efter lantbrukaren Vilhelm Lindgren i Fosie, samt dottern Anna, änka efter polisuppsyningsmannen Johan Sjöborg i Dösjöbro. I äktenskapsförordet hade förordnats, att om Per Isaksson först avginge med döden, skulle hans efterlämnade maka innehava och bruka makarnas gemensamma egendom intill sin död, samt att efter Bengta Isakssons död, därest makarna icke efterlämnade gemensamma bröstarvingar, all kvarlåtenskap skulle tillfalla Per Isakssons barn i första giftet. Makarna efterlämnade inga gemensamma bröstarvingar och vid Bengta Isakssons frånfälle tillträdde Johanna Lindgren och Anna Sjöborg boet och realiserade dess tillgångar, bland annat en däri ingående fastighet.

Det i bouppteckningen intagna äktenskapsförordet har icke blivit inom laga tid bevakat såsom testamente efter makarna Isaksson.

Sedan häradsrätten den 27 december 1934 förordnat god man för okända arvingar efter änkan Isaksson, inkom denne den 30 juli 1936 till kammaradvokatfiskalsämbetet med förslag till boutredning och arvskifte efter makarna Isaksson. Enligt detta skulle hälften av makarnas egendom tillfalla kronan samt återstoden delas lika mellan Per Isakssons båda döttrar. Förslaget godkändes av ämbetet den 18 augusti 1936.

Den 21 oktober 1936 avled Johanna Lindgren och efterlämnade såsom dödsbodelägare två söner, nämligen kaptenen Johan Wilhelm Fredrik Lindgren i Visby och köpmannen Carl Johan Gustaf Lindgren i Malmö, samt en dotter, Anna Maggie Ingeborg Lindgren jämväl i Malmö.

I en till Kungl. Maj:t ställd ansökning hava *dels* Johanna Lindgrens dödsbodelägare, *dels ock* Anna Sjöborg hemställt, att Kungl. Maj:t måtte av bilighetshänsyn medgiva, att arvet efter Bengta Isaksson efterskänktes till förmån för sökandena.

I ärendet hava *länsstyrelsen i Malmöhus län* samt *kammaradvokatfiskalsämbetet* avgivit utlåtanden, därvid det senare yttrat bland annat.

Såsom framgår av handlingarna har änkan Bengta Isaksson avlidit utan att, såvitt den efter henne upprättade bouppteckningen utvisar, efterlämna kända arvingar, och har icke heller inom rätt och år efter hennes död någon arvinge anmält sig till tagande av arv efter henne. Då det i handlingarna omförmälda äktenskapsförordet, vilket är att anse som ett testamentariskt förordnande, icke behörigen bevakats, är detsamma ogiltigt jämlikt 18 kap. 1 § i ärvdabalken. I följd härav bör hälften av den vid Bengta Isakssons död behållna egendomen i boet efter henne och hennes förut avlidne make Per Isaksson tillfalla kronan såsom danaarv, medan andra hälften tillkommer Per Isakssons barn i hans tidigare äktenskap, av vilka dock änkan Lindgren avlidit och såsom dödsbodelägare efterlämnat sina barn, John Lindgren, Gustaf Lindgren och Maggie Lindgren. Ehuru den i ärendet före-

tedda såsom äktenskapsförord betecknade handlingen icke blivit bevakad såsom testamente samt därför är såsom sådan ogiltig, få de däri intagna bestämmelserna anses utgöra ett riktigt uttryck icke blott för Per Isakssons utan jämväl för hans efterlevande maka Bengta Isakssons yttersta vilja. På grund härav tala billighetsskäl för ett efterskänkande av ifrågavarande danaarv till förmån för Per Isakssons ovannämnda arvingar.

Departementschefen har anslutit sig till kammaradvokatfiskalsämbetets ståndpunkt.

Utskottet. Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att kronans rätt till danaarv efter änkan Bengta Isaksson, född Andersson, från Kävlinge socken må efterskännas till förmån för *dels* Johan Wilhelm Fredrik Lindgren, Carl Johan Gustaf Lindgren samt Anna Maggie Ingeborg Lindgren, *dels ock* Anna Sjöborg, att dem emellan så fördelas, att Anna Sjöborg bekommer hälften och övriga sökande andra hälften.

Stockholm den 21 maj 1940.

På statsutskottets vägnar:

PER GUSTAFSSON.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 166.